

Justitsministeriet
jm@jm.dk, hlm@jm.dk og nat@jm.dk

København, 25. oktober 2021

Hørings svar til udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (Revision af reglerne om registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning) m.v.)

PROSA takker for at blive inviteret til at deltage i høringen.

PROSA mener, at borgere som udgangspunkt skal have ret til et privatliv uden overvågning. GDPR lægger op til det samme: Man må ikke registrere mere end man har brug for.

GDPR er vedtaget efter den første Logningsbekendtgørelse, og Snowdens afsløringer har vist at den massive registrering af borgere kan være farlig.

PROSA mener, at man skal lade værdierne fra GDPR gennemsyre Logningsbekendtgørelsen: Log kun det mest nødvendige, og i så kort tid som muligt, og gør det teknisk umuligt at få adgang til data uden retskendelse.

Vi har en forståelse for, at det kan være nødvendigt at overvåge mistænkte for at kunne fange kriminelle. Men dette bør kun ske i begrænset omfang, og bør som udgangspunkt ske med retskendelse.

I PROSA har vi Trump-testen: Ville vi være trygge ved at give et redskab til Trump, Viktor Orban eller den polske regering, der har vist sig ret fjendtlige overfor abort og LGBT-personer? De er alle valgt ved frie demokratiske valg. Hvis vi ikke er trygge ved det, så bør vi heller ikke tillade at bruge redskabet i Danmark, for vi er kun eet folketingsvalg væk fra at det bedste demokrati bliver det værste demokrati.

I dens nuværende form består revisionen ikke Trump-testen: Der er al for meget overvågning af uskyldige.

Snowden bruger begrebet Turnkey Tyranny om et demokratisk land, der indfører teknologi, der kan bruges til at undertrykke befolkningen, hvis blot den falder i de forkertes hænder. Logningsbekendtgørelsen falder klart i den kategori.

Kriminelle vil udnytte alle de muligheder, der er i et frit samfund, men fjerner man friheden, så har man ikke længere et frit samfund. Vi har desuden aldrig set dokumentation for, at de drastiske indgreb i privatlivet har hjulpet. Det burde være nemt at dokumentere i dag.

Fagforeninger var ulovlige, da de opstod. Med den overvågning vi har i dag, så ville de have været kvalt i fødslen. PROSA mener, at i et frit samfund skal være frirum til, at samfundsændringer af samme størrelse kan opstå også i fremtiden.

Eller antag, at aborten stadig ikke var fri: Hvis man kunne tracke placeringen af alle mobiltelefoner, og alle opkald, så skal der ikke meget data-analyse til at identificere de læger, som laver ulovlig aborter.

Hvis vi ønsker at udvikle vores demokrati også i fremtiden, så er vi nødt til at give plads til kontroversielle tanker, som udfordrer vores nuværende demokrati.

Privatlivsberøvelse som straf §786b

Når man har udstået sin straf skal man behandles som en uskyldig og naturligtvis ikke overvåges, men vi kan godt se en rimelighed i at give en dommer mulighed for at kunne idømme frihedsberøvelse og privatlivsberøvelse i den kombination, som dommeren finder mest formålstjensstelig. Men dette skal ikke ske per automatik.

Geografisk logning §786c+d

PROSA er som nævnt modstander af at logge folk, der ikke er under mistanke. Det gælder også baseret på geografi.

Men ønsker man at vedtage §786c+d, så bør det belyses, hvor stor en del af Danmark, der har 1.5 gange gennemsnittet. Vores fornemmelse siger, at dette i praksis vil betyde at alle større byer vil være dækket, idet landbrugsarealer vil trække gennemsnittet voldsomt ned. Lægger vi dertil alle sikringskritiske områder, så vil det formodentlig dække alle tættere befolkede områder.

Mobilmaster er desuden ikke designet til at logge kvadrater på $3 \times 3 \text{ km}^2$. Og for at dække de $3 \times 3 \text{ km}^2$ kan det derfor være nødvendigt at dække et langt større område.

Hvis dette i praksis betyder, at 100.000-vis af uskyldige vil blive logget, så mener vi ikke det er et proportionelt indgreb i privatlivet.

Vi kan have en vis sympati for, at man gerne vil logge ekstra områder med stor kriminalitet, men det bør i så fald være kunne ske efter behov og med en retskendelse, og sikring af at det er et proportionalt indgreb med logning af få uskyldige. Logning af mere end 2% af befolkningen vil vi finde uproportionalt.

Generel og udifferentieret logning i kriser §786e

Der lægges op til at lave generel og udifferentieret logning hvis Danmark står over for en alvorlig trussel.

Men det defineres ikke, hvad dette er.

PROSA mener derfor, at det ikke må være op til blot 2 ministre at blive enige om dette: Det skal være en folketingsbeslutning.

Udifferenteret logning af internet §786f

PROSA er stærke modstandere af den udifferentierede logning. At logge al internettrafik er formodentlig i strid med EU's menneskerettigheder, idet det er et uproportionalt stort indgreb.

Som minimum bør denne logning begrænses til at omfatte de samme vilkår som den anden logning, men PROSA så helst den helt bortfaldt.

Anonyme taletidskort §786h

Da PROSA mener, at borgerne som udgangspunkt har ret til et privatliv, mener vi naturligvis også, at man skal have lov til at købe anonyme taletidskort.

Det kan f.eks. være hvis man ønsker at undslippe en eks-kæreste, som har adgang til registeret over ejeren af telefonnummeret. Her hjælper det ikke at have hemmelig adresse. Men det hjælper at bruge anonyme taletidskort.

Da der idag ikke er en infrastruktur til at foretage den obligatoriske registrering af disse kort, og da de udgør en mindre del af markedet, mener vi også at man bør undersøge, hvilke økonomiske konsekvenser det vil have. Hvis et taletidskort stiger fra 50 kr i dag til 500 kr, så vil det i praksis betyde en afskaffelse af taletidskort.

Hvis disse kort er særligt problematiske for politiet, så er vi åbne over for at gøre det nemmere at få retskendelse til at overvåge den type kort.

Men ved edition eller overvågning skal uskyldige informeres.

Demokratisk kontrol

Flere steder i revisionen lægges op til at Justitsministeren og Erhvervsministeren kan iværksætte og forlænge yderst indgribende logning.

En sådan beslutning bør være en folketingsbeslutning - både for at skabe demokratisk legitimitet og for at skabe den fornødne transparens om det.

Transparens

PROSA har uden held flere gange prøvet at få statistisk information om hvor meget logningsbekendtgørelsen bruges og hvor store straffe det medfører.

Det bør være et krav, at revisionen sikrer, at der opsamles statistisk materiale, så vi i fremtiden kan evaluere effekten af logningsbekendtgørelsen.

Det kunne f.eks. være:

- hvor mange sager, man har brugt bestemmelserne i,
- hvor mange fængselsår disse sager er blevet til
- hvor mange af disse sager, der ikke førte til dom
- hvor mange uskyldige, der er blevet logget

Uskyldiges adgang til logdata

GDPR giver allerede i dag borgeren krav på at få en kopi af de data, der er registreret om borgeren - herunder de data, som opsamles som medfører af logningsbekendtgørelsen.

PROSA mener, at borgeren automatisk skal have en kopi, når en overvågning indstilles. Det kan f.eks. ske ved at en ikke-mistænkt logget borger modtager en SMS, hvor borgeren kan hente en kopi af de data, der er registreret. Dette skal senest ske en måned før data slettes.

Dette kan være med til at skabe transperens for borgeren, så borgeren ikke blot bliver gjort opmærksom på overvågningen, men også hans ret til at modtage de loggede data.

Venlig hilsen

Niels Bertelsen

Formand